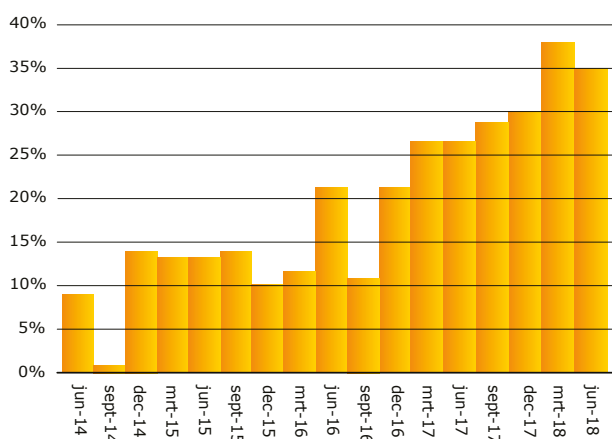

BAROMETER Q2 2018

METAAL & TECHNIEK

VAKBLAD VOOR HET MKB-METAAL

HET WEER BIJ MKB-METAAL: OVERWEGEND ZONNIG

PERSONEEL VINDEN BLIJFT UITDAGING

Blijven investeren

Op het moment dat ik dit voorwoord schrijf zit Nederland midden in de vakantieperiode en in de warmte. Sinds de vorige zomervakantie is er veel gebeurd: de economie is verder gegroeid en ook in het MKB-metaal gaat het goed. Ook nu weer laten we prachtige groeicijfers zien, al moet je wel realistisch blijven: dit groeitempo kunnen we zo niet blijven volhouden.

En natuurlijk zijn er nog wel een aantal uitdagingen. Zo hebben we te maken met een steeds krappere wordende arbeidsmarkt. Bijna zes van de tien bedrijven in onze sector hebben vacatures openstaan. Het wordt steeds moeilijker om vacatures voor technisch geschoolde medewerkers te vullen. Het opleiden van nieuwe medewerkers moet de hoogste prioriteit krijgen (als u die nieuwe medewerkers overigens nog kunt vinden, maar dat terzijde). Voor ons is het dan ook volstrekt onbegrijpelijk dat in een tijd van grote tekorten aan technisch geschoolde medewerkers de minister van Onderwijs het voornemen uitte om fors te bezuinigen op de financiering van de beroepsbegeleidende leerweg (bb).

Wat mij verder opvalt in de uitslag van deze barometer is dat de investeringsbereidheid van ondernemers een beetje lijkt af te nemen. Dat baart mij zorgen: die investeringsbereidheid is pas in het derde kwartaal van 2017 weer op stoom gekomen en nu lijkt deze al weer af te nemen. Om concurrerend te blijven moet er door de bedrijven in onze sector worden geïnvesteerd teneinde de arbeidsproductiviteit verder te verhogen.

Minder investeren in combinatie met een steeds krappere arbeidsmarkt leidt onherroepelijk tot capaciteitsproblemen. Voor het prijsniveau is dat misschien op korte termijn niet slecht, maar dat zal onherroepelijk op iets langere termijn leiden tot meer concurrentie uit het buitenland waar men wel over voldoende capaciteit beschikt en waar men wel investeert om de arbeidsproductiviteit te verhogen.

Bert Jaarsma,
Directeur Organisatie
Koninklijke Metaalunie

Dit katern verschijnt elk kwartaal in Metaal & Techniek en is gebaseerd op de Economische Barometer; het kwartaalonderzoek onder leden van Koninklijke Metaalunie naar de economische stand van het MKB-metaal.

HET WEER BIJ MKB-METAAL: OVERWEGEND ZONNIG

Investeringsverwachting loopt terug

De economische groei zet door en ondanks alle uitdagingen op het wereldtoneel, die voor donkere wolken zorgen, blijven de resultaten in het MKB-metaal goed. Het MKB-metaal heeft het ook in het tweede kwartaal van 2018 goed gedaan. Zowel de realisaties als de waarderingen liggen in grote lijnen op hetzelfde niveau als in het uitstekende eerste kwartaal van dit jaar. De verwachtingen voor het derde kwartaal zijn wat minder positief dan een kwartaal eerder.

In het tweede kwartaal geeft meer dan de helft van de bedrijven aan tenminste een vacature open te hebben staan, terwijl niet iedereen verwacht deze vacatures de komende periode te kunnen invullen.

Een minder positieve uitkomst betreft de investeringsverwachting. Gaven de laatste maanden steeds meer bedrijven aan meer te zullen gaan investeren, in het tweede kwartaal is het aantal bedrijven dat minder denkt te gaan investeren toegenomen. Sectoren die het meest positief zijn over het tweede kwartaal zijn overwegend actief in de toelevering aan de bouw, de oppervlaktebehandeling en de verspanende bedrijven. Het minst positief zijn de aan de landbouw toeleverende bedrijven.

In de Economische Barometer worden vragen gesteld over realisatie, waardering en verwachtingen. De antwoorden op de vragen die betrekking

hebben op 'realisatie' en 'waardering' liggen in het tweede kwartaal op hetzelfde niveau als in het eerste kwartaal. Beantwoording van de vragen over de 'verwachtingen' liggen lager dan een kwartaal geleden. De verwachtingen voor het derde kwartaal ten aanzien van de portefeuille buitenland zijn wel hoger dan in het tweede kwartaal, die ten aanzien van de binnenlandse orderportefeuille, het bedrijfsresultaat, en de investeringsverwachtingen zijn voor het derde kwartaal beduidend lager dan voor het tweede kwartaal. Bij de respondenten van de Economische Barometer werken gemiddeld 19 mensen, 17 medewerkers met een vast contract en 2 met een flexibel contract.

ORDERPOSITIE BINNENLAND

De orderpositie binnenland is weer toegenomen ten opzichte van het eerste kwartaal. Bijna de helft van de deelnemers aan de Economische Barometer geeft aan dat deze is toegenomen. Dit was het vorige kwartaal 40% van de respondenten en is in de afgelopen 10 jaar nog niet zo hoog geweest. Bij 44% van de respondenten is de orderportefeuille gelijk gebleven aan die van het vorige kwartaal en bij 9% van de deelnemers is de binnenlandse orderportefeuille afgenomen. Onder de oppervlaktebehandelaars en toeleveranciers aan de bouw zijn de meeste ondernemers die aangeven een beter kwartaal achter de rug te hebben.

De waardering van de orderportefeuille binnenland is echter iets minder positief beantwoord dan een kwartaal eerder. Gaf na het eerste kwartaal

taal nog twee derde van de respondenten aan tevreden te zijn over de orderportefeuille, in het tweede kwartaal is nog 56% tevreden. Slechts 3 procent van de respondenten geeft aan ontevreden te zijn over de binnenlandse orderpositie.

De verwachtingen van de binnenlandse orderpositie voor het volgende kwartaal zijn behoorlijk afgenomen ten opzichte van het vorige kwartaal. De exacte reden hiervoor is niet te geven, wel geldt met name voor de binnenlandse orderpositie dat deze in het derde kwartaal als gevolg van de zomervakantie lager is.

Onder de respondenten is de gemiddelde totale orderportefeuille in weken gelijk gebleven, 11 weken.

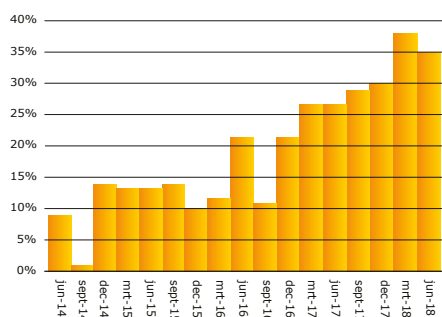
ORDERPOSITIE BUITENLAND

Van de respondenten geeft iets meer dan de helft aan te exporteren. 14% van de respondenten exporteert tot 10% van de omzet en de overige 39% exporteert meer dan 10% van hun omzet. Het exportaandeel van deze laatste groep is gemiddeld 42%. Onder de machinebouwers en metaalwarenbedrijven zitten traditiegetrouw de meeste exporteurs.

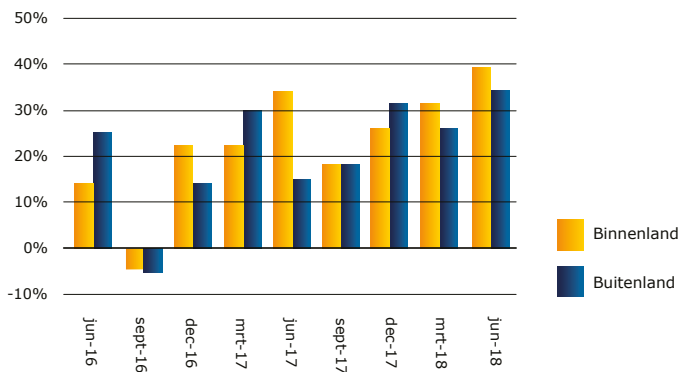
Ook de ontwikkeling van de buitenlandse orderportefeuille wordt in het tweede kwartaal positiever beoordeeld dan in de afgelopen jaren. Net als in het vorige kwartaal nam bij vier op de tien exporterende bedrijven de orderpositie toe, terwijl deze bij slechts 6% in het tweede kwartaal is afgenomen.

De waardering van de orderportefeuille buitenland is in het tweede kwartaal gelijk aan

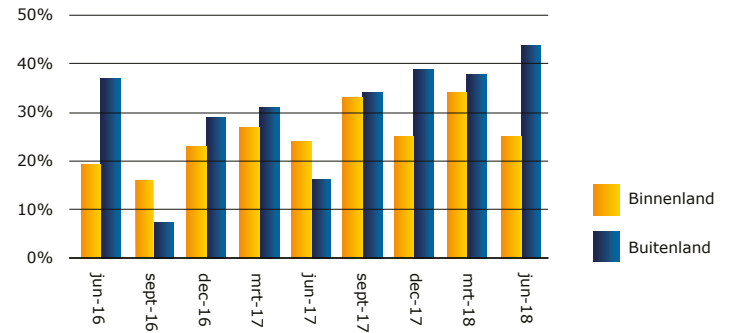
Stand van het MKB-metaal

Ontwikkeling orderpositie t.o.v. het vorige kwartaal

Verwachte orderpositie

die van het eerste kwartaal. 56% van de exporterende bedrijven beoordelen hun buitenlandse orderpositie als gunstig, 4% kwalificeert de exportportefeuille als ongunstig. De verwachtingen voor de exportportefeuille voor het tweede kwartaal zijn in tegenstelling tot de binnenlandse orderpositie toegenomen. De

helft van de exporteurs verwacht in het derde kwartaal een verdere toename van de omzet, terwijl 8% verwacht dat deze zal afnemen.

VERKOOPPRIJZEN

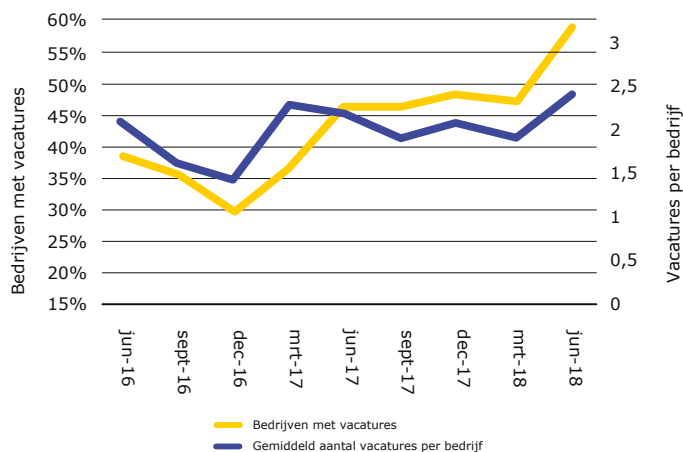
In het eerste kwartaal wist een derde deel van de bedrijven de verkoopprijzen te verhogen, veel

ondernemers passen hun prijzen aan het begin van het jaar aan. Ook in het tweede kwartaal weet een kwart van de ondernemers de verkoopprijzen te verhogen. Onder de aan de bouw toeleverende bedrijven zijn relatief de meeste bedrijven die hun prijzen wisten te verhogen. Bij slechts twee procent van de deelnemers

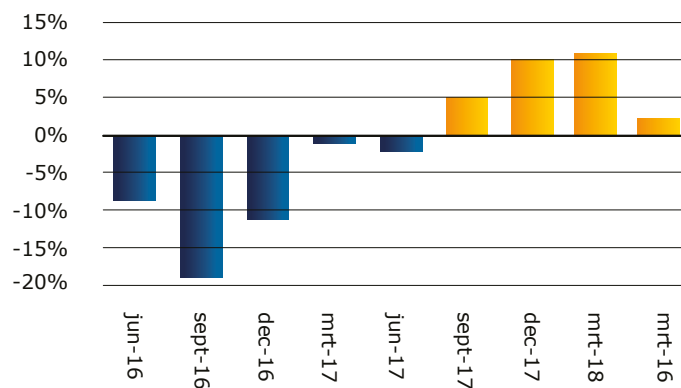

Binnen de machinebouw geeft zelfs driekwart van de respondenten aan gemiddeld twee fulltime medewerkers te zoeken.

Bedrijven met vacatures en gemiddeld aantal vacatures

Het saldo van bedrijven dat de volgende periode meer en minder denkt te gaan investeren

lagen de verkoopprijzen in het tweede kwartaal lager dan een kwartaal eerder.

PERSONEEL

Bij de respondenten werken gemiddeld 19 medewerkers waarvan 2 flexibele krachten. Net als in het eerste kwartaal van dit jaar geeft ruim een kwart van de bedrijven aan meer vaste medewerkers in dienst te hebben. Bij 5% van de bedrijven werken minder mensen. Het aantal bedrijven waar het aantal flexibele krachten toenam komt redelijk overeen met de voorliggende kwartalen, namelijk 16% terwijl er bij 7% van de bedrijven minder flexibel personeel werkzaam is.

Net als in de voorliggende kwartalen neemt ook in het tweede kwartaal van 2018 het aandeel bedrijven toe dat op zoek is naar nieuw personeel. In het eerste kwartaal had 47% van de deelnemers tenminste een vacature openstaan, in het tweede kwartaal is het aandeel gegroeid tot 58% van de bedrijven. Gemiddeld hebben deze bedrijven 2,4 vacatures openstaan. Afgezet tegen alle medewerkers hebben de respondenten voor 5,3% van hun personeelsbestand vacatures openstaan.

Binnen de machinebouw geeft zelfs driekwart van de respondenten aan gemiddeld twee full-time medewerkers te zoeken! Bijna alle sectoren

binnen het MKB-metaal geven aan dat men niet verwacht al deze vacatures het komende halfjaar in te kunnen vullen.

BEDRIJFSRESULTAAT

Met de groei van de orderportefeuille neemt ook de groei van het bedrijfsresultaat in het tweede kwartaal verder toe. Bij 43% van de respondenten is het bedrijfsresultaat toegenomen, terwijl dit bij 9% is afgenomen. De sectoren waarbij relatief veel bedrijven het bedrijfsresultaat toeneemt zijn de verspaners en de toeleveranciers aan de bouw.

De waardering van het bedrijfsresultaat is in het tweede kwartaal weer verder toegenomen. Twee derde van de respondenten geeft aan tevreden te zijn met het bedrijfsresultaat tegen 5% die ontevreden is. Ook het te verwachten bedrijfsresultaat voor het derde kwartaal van 2018 is, net als de verwachte binnenlandse orderpositie, lager dan voorliggende kwartalen. Een verklaring hiervoor is onder andere de zomervakantie die in het derde kwartaal valt.

Het aantal bedrijven dat aangeeft winst te maken, ligt de afgelopen kwartalen ongeveer op hetzelfde niveau. Bijna 80% van de bedrijven geeft aan in het tweede kwartaal winst te hebben gemaakt. Slechts 2% van de bedrijven maakt verlies.

INVESTERINGEN IN HET MACHINEPARK

De meest opvallende uitkomst van de barometer betreft de te verwachten investeringen. Sinds het derde kwartaal van 2017 geven iets meer ondernemers aan het komende halfjaar meer te zullen gaan investeren dan er ondernemers zijn die verwachten minder te gaan investeren. Dit saldo bedroeg over de afgelopen kwartalen respectievelijk 5, 10, en 11%. In het tweede kwartaal geeft per saldo nog maar 2% van de bedrijven aan te verwachten meer te gaan investeren. Hierbij valt op dat met name het aantal bedrijven dat verwacht minder te gaan investeren is toegenomen ten opzichte van de vorige kwartalen. In het eerste kwartaal gaf 16% aan te verwachten minder te zullen investeren terwijl dat aandeel in het tweede kwartaal is opgelopen tot bijna een kwart van de respondenten.

Het zijn de kapitaalintensieve sectoren verspanen en metaalwaren waar relatief veel bedrijven (35% en 38%) aangeven meer te zullen gaan investeren. •

In de grafieken worden de positieve en negatieve antwoorden of het saldo weergegeven. De antwoorden geven geen absolute indicatie.